COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 23.5.2022
COM(2022) 616 final

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind Programul național de reformă al Italiei pentru 2022 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Italiei pentru 2022

{SWD(2022) 616 final} - {SWD(2022) 640 final}

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind Programul național de reformă al Italiei pentru 2022 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Italiei pentru 2022

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice[1], în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice[2], în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului[3], care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență, a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul de redresare și reziliență oferă sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de Uniune. Mecanismul contribuie la redresarea economică și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, care stimulează creșterea, în special pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală, consolidând totodată reziliența și creșterea potențială a economiilor statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea sustenabilității finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung. Contribuția financiară maximă pentru fiecare stat membru în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență [a fost] actualizată la [XX] iunie 2022, în concordanță cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241.

---

1 JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

2 JO L 306, 23.11.2011, p. 25.

3 Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17).

(2) La data de 24 noiembrie 2021, Comisia a adoptat analiza anuală a creșterii durabile, care marchează începutul semestrului european din 2022 pentru coordonarea politicilor economice. Comisia a ținut seama în mod corespunzător de angajamentul comun reafirmat în cadrul Summitului social de la Porto din mai 2021 de a continua punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale, proclamat de Parlamentul European, Consiliu și Comisie la 17 noiembrie 2017. Consiliul European a aprobat prioritățile Analizei anuale a creșterii durabile pentru 2022 la 25 martie 2022. De asemenea, la 24 noiembrie 2021, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă, în care a identificat Italia ca fiind unul dintre statele membre pentru care ar fi nevoie să se efectueze un bilanț aprofundat[4]. La aceeași dată, Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro, care a fost adoptată de Consiliu la 5 aprilie 2022, precum și Propunerea de raport comun pentru 2022 privind ocuparea forței de muncă, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor privind ocuparea forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale și care a fost adoptată de Consiliu la 14 martie 2022.

(3) Invadarea Ucrainei de către Rusia, în urma pandemiei mondiale, a modificat în mod semnificativ contextul geopolitic și economic. Impactul invaziei asupra economiilor statelor membre a fost resimțit, de exemplu, prin creșterea prețurilor la energie și alimente, precum și prin perspective de creștere mai slabe. Prețurile mai mari la energie afectează în special gospodăriile cele mai vulnerabile care se confruntă cu riscul de sărăcie energetică. De asemenea, UE se confruntă cu un aflux fără precedent de persoane care fug din Ucraina. În acest context, la 4 martie 2022, Directiva privind protecția temporară a fost activată[5] pentru prima dată, acordând persoanelor strămutate din Ucraina dreptul de ședere legală în UE, precum și accesul la educație și formare, la piața muncii, la asistență medicală, la locuințe și la asistență socială.

(4) Având în vedere evoluția rapidă a situației economice și geopolitice, semestrul european reia în 2022 coordonarea generală a politicilor economice și de ocupare a forței de muncă, evoluând, în același timp, pentru a ține seama de cerințele de punere în aplicare ale Mecanismului de redresare și reziliență, astfel cum se subliniază în Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2022. Pentru îndeplinirea priorităților politice prevăzute în cadrul semestrului european, este esențial ca planurile de redresare și reziliență adoptate să fie implementate, întrucât acestea abordează toate recomandările sau un subset semnificativ al recomandărilor relevante specifice fiecărei țări emise în ciclurile semestrului din 2019 și 2020. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019 și 2020 rămân la fel de relevante și pentru planurile de redresare și reziliență revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241, pe lângă eventualele recomandări specifice fiecărei țări emise până la data transmiterii planului modificat.

(5) Clauza derogatorie generală este activă din martie 2020[6]. În comunicarea sa din 3 martie 2021[7], Comisia a exprimat, de asemenea, opinia conform căreia decizia

---

4 Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice (JO L 306, 23.11.2011, p. 25).

5 Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/382 a Consiliului din 4 martie 2022 de constatare a existenței unui aflux masiv de persoane strămutate din Ucraina în înțelesul articolului 5 din Directiva 2001/55/CE și având drept efect introducerea unei protecții temporare (JO L 71, 4.3.2022, p. 1).

6 Comunicarea Comisiei către Consiliu privind activarea clauzei derogatorii generale din cadrul Pactului de stabilitate și de creștere, Bruxelles, 20.3.2020, COM (2020) 123 final.

privind dezactivarea sau aplicarea în continuare a clauzei derogatorii generale ar trebui luată ca o evaluare generală a stării economiei, un criteriu cantitativ-cheie fiind nivelul activității economice din UE sau din zona euro, comparativ cu nivelurile anterioare crizei (finele anului 2019). Incertitudinea sporită și riscurile puternice de evoluție negativă la adresa perspectivelor economice în contextul războiului din Europa, creșterile abrupte fără precedent ale prețurilor la energie și perturbările continue ale lanțului de aprovizionare justifică extinderea clauzei derogatorii generale din Pactul de stabilitate și de creștere până în 2023.

(6) Urmând abordarea din avizul Consiliului din 18 iunie 2021 privind programul de stabilitate pentru 2021, orientarea bugetară este în prezent cel mai bine măsurată ca variație a cheltuielilor primare (fără măsurile discreționare privind veniturile), excluzând măsurile de urgență temporare legate de criza provocată de pandemia de COVID-19, dar incluzând cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil (granturi) din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale UE, în raport cu creșterea potențială pe termen mediu[8]. Pentru a evalua dacă politica bugetară națională este prudentă și are o compoziție favorabilă unei redresări sustenabile, în concordanță cu tranziția verde și tranziția digitală, se acordă atenție, pe lângă orientarea bugetară generală, și evoluției cheltuielilor primare curente finanțate la nivel național[9] (fără măsurile discreționare privind veniturile și excluzând măsurile de urgență temporare legate de criza provocată de pandemia de COVID-19) și investițiilor.

(7) La 2 martie 2022, Comisia a adoptat o comunicare ce prezintă orientări generale pentru politica bugetară în 2023, scopul fiind acela de a sprijini pregătirea programelor de stabilitate și de convergență ale statelor membre, consolidând astfel coordonarea politicilor[10]. Comisia a observat că, pe baza perspectivelor macroeconomice din previziunile din iarna anului 2022, trecerea de la o orientare bugetară agregată favorabilă în perioada 2020-2022 la o orientare bugetară agregată în general neutră pare adecvată în 2023, rămânând în același timp pregătită să reacționeze la evoluțiile situației economice. Comisia a anunțat că recomandările bugetare pentru 2023 ar trebui să țină seama de diferențele existente între statele membre și de posibilele efecte de propagare transnaționale. Comisia a invitat statele membre să integreze orientările în programele lor de stabilitate și de convergență. Comisia s-a angajat să monitorizeze îndeaproape evoluțiile economice și să își ajusteze orientările de politică în funcție de necesități și cel târziu în pachetul de primăvară al semestrului european de la sfârșitul lunii mai 2022.

(8) În ceea ce privește orientările bugetare prezentate la 2 martie 2022, recomandările bugetare pentru 2023 iau în considerare înrăutățirea perspectivelor economice, incertitudinea sporită și alte riscuri de evoluție negativă, precum și creșterea inflației în comparație cu previziunile de iarnă. Având în vedere aceste considerații, răspunsul

---

7 Comunicarea Comisiei către Consiliu – Un an de la izbucnirea pandemiei de COVID-19: răspunsul în materie de politică bugetară, Bruxelles, 3.3.2021, COM(2021) 105 final.

8 În prezenta recomandare, estimările privind orientarea bugetară și componentele acesteia sunt estimări ale Comisiei fundamentate pe ipotezele care stau la baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2022. Estimările Comisiei privind creșterea potențială pe termen mediu nu includ impactul pozitiv al reformelor care fac parte din planul de redresare și reziliență și care pot stimula creșterea potențială.

9 Nu sunt finanțate prin granturi din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale UE.

10 Comunicarea Comisiei către Consiliu: Orientări de politică bugetară pentru 2023, Bruxelles, 2.3.2022, COM(2022) 85 final.

bugetar trebuie să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și digitală și pentru securitatea energetică și să susțină puterea de cumpărare a gospodăriilor celor mai vulnerabile, astfel încât să atenueze impactul creșterii abrupte a prețurilor la energie și să contribuie la limitarea presiunilor inflaționiste generate de efectele secundare prin măsuri specifice și temporare. Politica bugetară trebuie să rămână flexibilă pentru a se adapta la circumstanțele care evoluează rapid și să țină seama de situația fiscală și economică a fiecărei țări, inclusiv în ceea ce privește expunerea la criză și afluxul de persoane strămutate din Ucraina.

(9) La 30 aprilie 2021, Italia a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) 2021/241, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V la regulamentul menționat. La 13 iulie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de aprobare a planului de redresare și reziliență al Italiei[11]. Eliberarea tranșelor este condiționată de o decizie a Comisiei, adoptată în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/241, conform căreia Italia a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Atingerea în mod satisfăcător a acestor jaloane și ținte presupune că nu s-a anulat atingerea jaloanelor și a țintelor anterioare.

(10) La 27 aprilie 2022, Italia și-a prezentat programul național de reformă pe 2022 și, la 27 aprilie 2022, programul de stabilitate pentru 2022, în conformitate cu termenul stabilit la articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 1466/97. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp. În conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241, Programul național de reformă pentru 2022 reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Italia cu privire la progresele înregistrate în implementarea planului său de redresare și reziliență.

(11) Comisia a publicat raportul de țară din 2022 pentru Italia[12] la 23 mai 2022. În acest raport s-au evaluat progresele realizate de Italia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări adoptate de Consiliu în 2019, 2020 și 2021 și s-a făcut bilanțul implementării de către Italia a planului de redresare și reziliență, pe baza Tabloului de bord privind redresarea și reziliența. Pe baza acestei analize, în raportul de țară au fost identificate deficiențe în ceea ce privește provocările care nu sunt abordate sau sunt abordate doar parțial în planul de redresare și reziliență, precum și provocările noi și emergente, inclusiv cele legate de invadarea Ucrainei de către Rusia. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Italia în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale UE în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU.

(12) În temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, Comisia a efectuat un bilanț aprofundat pentru Italia și a publicat rezultatele acestuia la 23 mai 2022[13].

---

11 Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 13 iulie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Italiei (ST 10160/21; ST 10160/21 ADD 1 REV 2).

12 SWD(2022) 616 final.

13 SWD(2022) 635 final.

Comisia a concluzionat că Italia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. În special, Italia continuă să se confrunte cu vulnerabilități legate de nivelul ridicat al datoriei publice și de creșterea scăzută a productivității, într-un context caracterizat de fragilități ale pieței forței de muncă și de anumite deficiențe ale sectorului financiar.

(13) La 23 mai 2022, Comisia a emis un raport în temeiul articolului 126 alineatul (3) din TFUE. Acest raport a analizat situația bugetară a Italiei, întrucât deficitul său public în 2021 a depășit valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat, în timp ce datoria sa publică a depășit valoarea de referință de 60 % din PIB prevăzută în tratat și nu a respectat criteriul de referință privind reducerea datoriei. Conform concluziilor raportului, nu au fost îndeplinite criteriile privind deficitul și datoria. În conformitate cu comunicarea din 2 martie 2022, Comisia a considerat, în cadrul evaluării sale privind toți factorii relevanți, că respectarea criteriului de referință privind reducerea datoriei ar implica un efort bugetar prea solicitant concentrat la începutul perioadei, ceea ce ar risca să pună în pericol creșterea. Prin urmare, în opinia Comisiei, respectarea criteriului de referință privind reducerea datoriei nu este justificată în condițiile economice excepționale actuale. După cum s-a anunțat, Comisia nu a propus deschiderea unei noi proceduri aplicabile deficitelor excesive în primăvara anului 2022 și va reevalua relevanța propunerii de deschidere a unei astfel de proceduri în toamna anului 2022.

(14) La 20 iulie 2020, Consiliul a recomandat Italiei ca în 2020 și 2021 să ia toate măsurile necesare, în conformitate cu clauza derogatorie generală, pentru a răspunde în mod eficace pandemiei, a susține economia și a sprijini redresarea ulterioară. De asemenea, Consiliul a recomandat Italiei să aplice, atunci când condițiile economice o vor permite, politici bugetare menite să permită obținerea unor poziții bugetare prudente pe termen mediu și asigurarea sustenabilității datoriei, sporind, în același timp, investițiile. În 2021, pe baza datelor validate de Eurostat, deficitul public al Italiei a scăzut de la 9,6 % din PIB în 2020 la 7,2 % în 2021. Răspunsul Italiei în materie de politică bugetară a sprijinit redresarea economică în 2021, iar măsurile temporare de sprijin de urgență au scăzut la 3,5 % din PIB (față de 4,4 % din PIB în 2020). Măsurile luate de Italia în 2021 au fost conforme cu recomandarea Consiliului din 20 iulie 2020. Măsurile bugetare discreționare adoptate de guvern în 2020 și 2021 au fost în principal temporare sau însoțite de măsuri compensatorii. În același timp, o parte din măsurile discreționare adoptate de guvern în perioada 2020-2021 nu au fost temporare sau însoțite de măsuri compensatorii, acestea constând în principal în reducerea contribuțiilor de securitate socială în regiunile mai sărace, în prelungirea creditului fiscal pentru veniturile din muncă și în introducerea unei alocații familiale. Pe baza datelor validate de Eurostat, datoria publică s-a situat la 150,8 % din PIB în 2021.

(15) Scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare din Programul de stabilitate pentru 2022 este favorabil în 2022 și realist în perioada următoare. Potrivit previziunilor guvernului, PIB-ul real ar urma să crească cu 3,1 % în 2022 și cu 2,4 % în 2023. Prin comparație, potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2022, creșterea PIB-ului real ar urma să fie mai redusă: 2,4 % în 2022 și 1,9 % în 2023, în principal ca urmare a unor estimări mai prudente privind cererea internă. În Programul său de stabilitate pentru 2022, guvernul preconizează că deficitul total va scădea până la 5,6 % din PIB în 2022 și până la 3,9 % în 2023[14]. Scăderea din 2022 reflectă în

[14] Estimările cuprinse în prezentul considerent sunt bazate pe previziunile bugetare detaliate transmise de Italia în cadrul Programului de stabilitate pentru 2022. Cu excepția cifrelor generale pentru deficitul

principal creșterea activității economice și încetarea majorității măsurilor de urgență. Conform Programului, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea, ajungând la 147,0 % în 2022 și va continua să scadă până la 145,2 % în 2023. Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data-limită a previziunilor, previziunile Comisiei din primăvara anului 2022 estimează un deficit public de 5,5 % din PIB pentru 2022 și de 4,3 % din PIB pentru 2023. În comparație cu Programul de stabilitate pentru 2022, deficitul estimat în previziunile Comisiei este aproape același în 2022, dar mai mare în 2023, în special din cauza unui nivel mai scăzut de creștere economică. În același timp, previziunile Comisiei din primăvara anului 2022 nu includ măsurile suplimentare de sprijin pentru 2022 anunțate în program, întrucât nu detaliile nu au fost disponibile înainte de data-limită. Previziunile Comisiei din primăvara anului 2022 estimează o pondere mai mare a datoriei publice în PIB, de 147,9 % în 2022 și de 146,8 % în 2023. Această diferență este datorată deficitului mai mare și nivelului mai scăzut de creștere economică.

Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2022, creșterea potențială a producției pe termen mediu (media pe 10 ani) este estimată la 0,4 %. Această estimare nu include însă impactul reformelor care fac parte din Planul de redresare și reziliență și pot stimula creșterea potențială a Italiei.

(16) În 2022, guvernul a eliminat treptat majoritatea măsurilor luate ca răspuns la criza provocată de pandemia de COVID-19, astfel încât se preconizează că măsurile temporare de sprijin de urgență vor scădea de la 3,5 % din PIB în 2021 la 1,1 % în 2022. Deficitul public este afectat de măsurile adoptate pentru a contracara impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie, care, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2022, sunt estimate la 0,5 % din PIB în 2022 și vor fi eliminate treptat în 2023[15]. Aceste măsuri constau în principal în transferuri sociale către gospodăriile mai sărace, în reduceri ale impozitelor indirecte pe consumul de energie și în subvenții pentru întreprinderile din sectorul energiei. Aceste măsuri au fost anunțate ca fiind temporare. Cu toate acestea, în cazul în care prețurile la energie rămân ridicate și în 2023, o parte din aceste măsuri ar putea fi menținute. O parte din aceste măsuri au un caracter general, în special reducerile generalizate ale impozitelor indirecte pe consumul de energie (TVA și taxe forfetare). Deficitul public este, de asemenea, afectat de costurile de acordare a protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, care, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2022, sunt estimate la 0,1 % din PIB în 2022 și în 2023[16].

---

public și datoria publică, previziunile transmise de Italia nu iau în considerare pachetul bugetar anunțat pentru luna mai 2022. Acest pachet, adoptat la 2 mai 2022, a inclus măsuri suplimentare de sprijin pentru 2022, precum și resurse suplimentare pentru proiectele de investiții finanțate la nivel național atât în 2022, cât și în anii următori.

15 Cifrele reprezintă nivelul costurilor bugetare anuale ale măsurilor luate începând cu toamna anului 2021, inclusiv veniturile și cheltuielile curente, precum și – dacă este cazul – măsurile privind cheltuielile de capital.

16 Se estimează că numărul total de persoane strămutate din Ucraina în UE va ajunge treptat la 6 milioane până la sfârșitul anului 2022, iar distribuția geografică a acestora este estimată în funcție de dimensiunea diasporei existente, de populația relativă a statului membru gazdă și de distribuția efectivă a persoanelor strămutate din Ucraina pe teritoriul UE începând din martie 2022. În ceea ce privește costurile bugetare pe persoană, estimările se bazează pe modelul de microsimulare Euromod al Centrului Comun de Cercetare al Comisiei, care ia în considerare atât transferurile de numerar pentru care ar fi eligibile persoanele, cât și prestațiile în natură, cum ar fi educația și asistența medicală.

(17) La 18 iunie 2021, Consiliul a recomandat ca, în 2022, Italia[17] să utilizeze Mecanismul de redresare și reziliență pentru a finanța investiții suplimentare în sprijinul redresării, aplicând în același timp politici bugetare prudente. În plus, ar trebui să păstreze investițiile finanțate la nivel național. Consiliul a recomandat, de asemenea, Italiei să limiteze creșterea cheltuielilor curente finanțate la nivel național. De asemenea, Consiliul a recomandat Italiei să aplice, atunci când condițiile economice vor permite acest lucru, o politică bugetară care să vizeze obținerea unor poziții bugetare prudente pe termen mediu și asigurarea sustenabilității finanțelor publice pe termen mediu și, în același timp, intensificarea investițiilor în vederea stimulării potențialului de creștere.

(18) În 2022, pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2022 și incluzând informațiile cuprinse în Programul său de stabilitate pentru 2022, se preconizează că orientarea bugetară va fi favorabilă, situându-se la - 2,7 % din PIB[18]. Italia intenționează să ofere sprijin continuu pentru redresare prin utilizarea Mecanismului de redresare și reziliență pentru a finanța investiții suplimentare, conform recomandării Consiliului. Conform proiecțiilor, contribuția pozitivă a cheltuielilor finanțate prin granturi în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență și prin alte fonduri ale UE, la activitatea economică, va crește cu 0,9 % din PIB comparativ cu 2021. Se preconizează că investițiile finanțate la nivel național vor avea o contribuție expansionistă la orientarea bugetară de 0,3 puncte procentuale din PIB în 2022[19]. Prin urmare, Italia intenționează să mențină investițiile finanțate la nivel național, conform recomandării Consiliului. Se preconizează că creșterea cheltuielilor primare curente finanțate la nivel național (fără noile măsuri privind veniturile) în 2022 va avea o contribuție expansionistă de 1,3 puncte procentuale la orientarea bugetară generală. Această contribuție expansionistă semnificativă include impactul suplimentar al măsurilor menite să abordeze impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie (0,2 % din PIB)[20], precum și costurile pentru oferirea de protecție temporară persoanelor strămutate din Ucraina (0,1 % din PIB). Creșterea cheltuielilor curente reflectă, de asemenea, creșterea cheltuielilor cu remunerarea angajaților din sectorul public, ca urmare a reînnoirii contractelor publice pentru perioada 2019-2021, o parte importantă (¼ % din PIB) din aceste cheltuieli urmând să fie înregistrate în 2022, în timp ce sunt alocate, de asemenea, în buget resurse suplimentare sectorului sănătății (0,1 % din PIB). În ceea ce privește veniturile, se preconizează că reducerea impozitelor pe venitul persoanelor fizice și a impozitului regional pe activitățile productive (0,4 % din PIB) vor contribui, de asemenea, la orientarea fiscală expansionistă. Prin urmare, pe baza estimărilor actuale ale Comisiei, Italia nu

17 Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021 care include un aviz al Consiliului privind programul de stabilitate al Italiei pentru 2021, JO C 304, 29.7.2022, p. 53.

18 Un semn negativ (pozitiv) al indicatorului corespunde unui excedent (deficit) al creșterii cheltuielilor primare comparativ cu creșterea economică pe termen mediu, ceea ce indică o politică bugetară expansionistă (restrictivă).

19 Se preconizează că alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național vor furniza o contribuție expansionistă de 0,3 puncte procentuale din PIB. Aceasta se explică prin granturile pentru investiții oferite de guvern, finanțate, de asemenea, din împrumuturi în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență , precum și prin dispoziții suplimentare pentru garanțiile guvernamentale destinate IMM-urilor.

20 În 2021, Italia aplica deja măsuri pentru a aborda impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie, care au reprezentat 0,3 % din PIB. Aceste măsuri au constat în principal în reduceri ale taxelor forfetare și ale cotelor TVA pentru facturile la energie electrică și gaze naturale, precum și în majorarea primei sociale pentru facturile la energie electrică și gaze naturale.

limitează suficient creșterea cheltuielilor curente nete finanțate la nivel național în 2022.

(19) În 2023, orientarea bugetară este estimată în previziunile Comisiei din primăvara anului 2022 la -1,2 % din PIB, în ipoteza menținerii politicilor actuale[21]. Se preconizează că Italia va utiliza în continuare granturi acordate prin Mecanismul de redresare și reziliență în 2023 pentru a finanța investiții suplimentare în sprijinul redresării. Conform proiecțiilor, contribuția pozitivă a cheltuielilor finanțate prin granturi în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență și prin alte fonduri ale UE, la activitatea economică, va crește cu 0,7 puncte procentuale din PIB comparativ cu 2022. Se preconizează că investițiile finanțate la nivel național vor avea o contribuție expansionistă la orientarea bugetară de 0,2 puncte procentuale din PIB în 2023[22]. În același timp, se preconizează că creșterea cheltuielilor primare curente finanțate la nivel național (fără noile măsuri privind veniturile) în 2023 va avea o contribuție în mare parte neutră, de -0,2 puncte procentuale, la orientarea bugetară generală. Aceasta include impactul eliminării treptate a măsurilor care vizează creșterea prețurilor la energie (0,5 % din PIB). În același timp, se estimează că majorarea transferurilor sociale (0,4 % din PIB), ca urmare a indexării acestora în funcție de rata inflației din anul precedent, și resursele suplimentare înscrise în buget pentru sectorul sănătății (0,1 % din PIB), fără adoptarea unor măsuri de compensare, vor contribui, de asemenea, la creșterea cheltuielilor curente nete. Prin urmare, contribuția în mare parte neutră a cheltuielilor curente finanțate la nivel național se bazează pe eliminarea treptată a măsurilor menite să abordeze impactul creșterii prețurilor la energie, conform planificării actuale.

(20) În Programul de stabilitate pentru 2022, se preconizează că deficitul public va scădea treptat la 3,3 % din PIB în 2024 și la 2,8 % până în 2025. Prin urmare, se așteaptă ca deficitul public să ajungă sub 3 % din PIB până în 2025. Aceste estimări presupun o reducere a cheltuielilor totale cu circa 3 puncte procentuale din PIB și o reducere a veniturilor totale cu circa 2 puncte procentuale din PIB între 2023 și 2025. Conform programului, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea până în 2025, ajungând la 143,4 % în 2024 și la 141,4 % în 2025. Pe baza analizei Comisiei, riscurile legate de sustenabilitatea datoriei par a fi mari pe termen mediu.

(21) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) și cu criteriul 2.2 din anexa V la Regulamentul (UE) 2021/241, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Acesta abordează toate provocările economice și sociale sau o parte semnificativă a acestora, care sunt prezentate în recomandările specifice adresate Italiei de către Consiliu în cadrul semestrului european în 2019 și 2020, pe lângă orice alte recomandări specifice acestei țări emise până la data adoptării unui plan. În special, punerea în aplicare eficace și rapidă a planului are potențialul de a genera schimbări structurale pe termen lung și, prin urmare, de a avea un impact de durată asupra economiei și a societății italiene. Se preconizează că o gamă largă de reforme în domenii importante de politică vor reduce obstacolele persistente în calea creșterii

[21] Un semn negativ (pozitiv) al indicatorului corespunde unui excedent (deficit) al creșterii cheltuielilor primare comparativ cu creșterea economică pe termen mediu, ceea ce indică o politică bugetară expansionistă (restrictivă).

[22] Se preconizează că alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național vor furniza o contribuție neutră de 0,0 puncte procentuale din PIB.

economice. În special, planul cuprinde reforme menite să încurajeze schimbările structurale ale modului de funcționare al administrației publice și al sistemului judiciar și să îmbunătățească mediul de afaceri în ansamblu. Reformele și investițiile planificate în domeniul educației, al dezvoltării competențelor și al cercetării au potențialul de a stimula, pe termen lung, dezvoltarea capitalului uman și a capacităților de cercetare. Reformele pieței muncii avute în vedere și investițiile pentru îmbunătățirea perspectivelor de angajare, în special ale tinerilor și femeilor, au potențialul de a spori oferta de forță de muncă, de a oferi un acces egal la competențe și, astfel, de a sprijini creșterea economică. Se preconizează că reformele din sectoare precum transportul și gestionarea apei vor aduce îmbunătățiri structurale ale eficienței economice, printre altele, printr-o utilizare mai sistematică a procedurilor competitive pentru atribuirea contractelor de servicii.

(22) Se preconizează că implementarea planului de redresare și reziliență al Italiei va contribui la realizarea de progrese suplimentare în ceea ce privește tranziția verde și cea digitală. Măsurile de sprijinire a obiectivelor climatice în Italia reprezintă 37,5 % din alocarea totală a planului, în timp ce măsurile de sprijinire a obiectivelor digitale reprezintă 25 % din alocarea totală a planului. Implementarea integrală a planului de redresare și reziliență, în concordanță cu jaloanele și țintele relevante, va ajuta Italia să se redreseze rapid în urma consecințelor crizei provocate de pandemia de COVID-19, consolidându-și în același timp reziliența. Implicarea sistematică a partenerilor sociali și a altor părți interesate relevante rămâne importantă pentru implementarea cu succes a planului de redresare și reziliență, precum și a altor politici economice și de ocupare a forței de muncă ce nu se limitează la planul respectiv, în scopul de a asigura asumarea pe scară largă a agendei politice globale.

(23) Italia a prezentat documentele de programare ale politicii de coeziune la 17 ianuarie 2021 pentru acordul de parteneriat[23] și a prezentat Comisiei Europene primele sale programe. În concordanță cu Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021, Italia trebuie să țină seama de recomandările de țară relevante specifice acestei țări la programarea fondurilor politicii de coeziune pentru perioada 2021-2027. Aceasta este o condiție prealabilă pentru îmbunătățirea eficacității și maximizarea valorii adăugate a sprijinului financiar care urmează să fie primit din fondurile politicii de coeziune, promovându-se, în același timp, coordonarea, complementaritatea și coerența dintre aceste fonduri și alte instrumente și fonduri ale Uniunii. Implementarea cu succes a Mecanismului de redresare și reziliență și a programelor politicii de coeziune depinde, de asemenea, de eliminarea blocajelor din calea investițiilor ce vizează sprijinirea tranziției verzi și digitale, precum și dezvoltarea teritorială echilibrată.

(24) Dincolo de provocările economice și sociale abordate de planul de redresare și reziliență, Italia se confruntă cu o serie de provocări suplimentare legate de sistemul de impozitare. Politicile care urmăresc să îmbunătățească eficiența sistemului fiscal pot contribui la remedierea dezechilibrelor macroeconomice de durată. Pe termen lung și mediu, un sistem fiscal mai favorabil creșterii și mai eficient ar contribui la reducerea

[23] Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize, JO L 231, 30.6.2021, p. 159.

nivelului ridicat al datoriei publice și la creșterea productivității și ar favoriza crearea de locuri de muncă, în special pentru femei.

(25) Italia are un nivel ridicat al sarcinii fiscale asupra forței de muncă, iar profilul ratelor marginale efective de impozitare a veniturilor persoanelor fizice este caracterizat de discontinuități puternice. La sfârșitul anului 2021, Italia a luat măsuri pentru a remedia aceste deficiențe, în special prin introducerea unei alocații universale pentru copii și prin reducerea impozitelor pe veniturile persoanelor fizice. Se preconizează că aceste măsuri vor mări în mod moderat oferta de forță de muncă, în special în ceea ce privește femeile. Sarcina fiscală asupra costului forței de muncă este foarte ridicată la toate nivelurile de venituri în comparație cu alte state membre. În același timp, alte surse de venituri, care afectează mai puțin creșterea, sunt insuficient utilizate, existând posibilitatea de a reduce suplimentar sarcina fiscală asupra forței de muncă într-un mod neutru din punct de vedere bugetar. Valorile cadastrale, care constituie baza de calcul al impozitului pe bunurile imobile, sunt în mare măsură depășite. Cheltuielile fiscale, inclusiv pentru TVA, sunt considerabile ca număr și valoare, fiind necesare măsuri pentru a le reduce. În fine, în pofida veniturilor relativ ridicate din taxele pe energie din Italia, structura acestora nu promovează suficient tranziția către tehnologiile mai curate, inclusiv din cauza utilizării extinse a unor subvenții care au impact negativ asupra mediului. Aceste dimensiuni diferite sunt abordate de legea de abilitare a reformei fiscale, prezentată de guvern la sfârșitul anului 2021, care, după ce va fi adoptată, va trebui pusă în aplicare prin decrete legislative.

(26) Ca răspuns la mandatul șefilor de stat sau de guvern din UE prevăzut în Declarația de la Versailles, planul REPowerEU vizează eliminarea treptată a dependenței Uniunii Europene de importurile de combustibili fosili din Rusia cât mai curând posibil. În acest scop, în dialog cu statele membre sunt identificate cele mai adecvate proiecte, investiții și reforme la nivel național, regional și la nivelul UE. Aceste măsuri au scopul de a reduce dependența generală de combustibilii fosili și de a renunța la importurile de combustibili fosili din Rusia.

(27) Italia depinde puternic de importurile de energie din Rusia, în special în ceea ce privește gazele, care sunt importate din Rusia în proporție de 43 % (ușor sub media UE de 44 %), iar gazele reprezintă 42 % din mixul său energetic. Dependența de Rusia pentru țiței este mai scăzută, cu un nivel de 11 %, care este inferior mediei UE, de 26 % (petrolul reprezintă 32 % din mixul energetic al Italiei)[24]. Italia nu se confruntă cu probleme semnificative pe termen scurt în privința securității aprovizionării cu gaze naturale, datorită capacității sale semnificative de stocare și a conexiunilor prin gazoducte cu Africa de Nord și cu Azerbaidjanul; cu toate acestea, invadarea Ucrainei de către Rusia poate aduce provocări pe termen mediu și lung. Italia poate lua măsuri pentru a remedia blocajele existente, astfel încât să amelioreze capacitatea de transport al energiei atât pe teritoriul național, cât și cu țările învecinate. Se recomandă ca noile investiții în infrastructură și în rețele legate de gaze naturale să fie adaptate exigențelor viitorului, pentru a facilita sustenabilitatea lor pe termen lung prin reorientarea viitoare către combustibili durabili. Italia își diversifică în prezent mixul energetic prin creșterea ponderii surselor regenerabile de energie, în special datorită energiei solare, eoliene, hidrogenului și biometanului durabil. Cu toate acestea, având în vedere provocările potențiale determinate de actuala situație geopolitică, utilizarea surselor

[24] Eurostat (2020), ponderea importurilor rusești în totalul importurilor de gaze naturale și țițeiului. Pentru media UE-27, importurile totale se bazează pe importurile din afara UE-27. Pentru Italia, totalul importurilor include tranzacțiile intra-UE. Țițeiul nu include produsele petroliere rafinate.

regenerabile de energie poate fi accelerată și consolidată în raport cu prevederile Planului național privind clima și energia. Italia poate adopta măsuri suplimentare pentru a facilita autorizarea proiectelor din domeniul energiei din surse regenerabile. De asemenea, obiectivele Italiei privind eficiența energetică ar putea să nu fie suficiente pentru a aborda aceste provocări și pentru a îndeplini obiectivele prevăzute de pachetul „Pregătiți pentru 55”. Strategia privind eficiența energetică pentru sectorul clădirilor se bazează în principal pe măsuri temporare și ar trebui completată de o strategie pe termen mediu și lung, inclusiv de măsuri mai importante privind eficiența energetică, în special a industriei. În plus, este necesar să se accelereze decarbonizarea sectorului transporturilor, inclusiv prin accelerarea instalării de puncte de încărcare a vehiculelor electrice și prin promovarea principalelor proiecte feroviare, de transport cu bicicleta și de transport public. Pentru a fi în concordanță cu obiectivele pachetului „Pregătiți pentru 55”, va fi necesar ca Italia să fie mai ambițioasă în ceea ce privește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și recurgerea în mai mare măsură la energia din surse regenerabile și în ceea ce privește creșterea eficienței energetice.

(28) Deși accelerarea tranziției către neutralitatea climatică și renunțarea la combustibilii fosili vor crea costuri de restructurare semnificative în mai multe sectoare, Italia poate utiliza Mecanismul pentru o tranziție justă în contextul politicii de coeziune pentru a atenua impactul socioeconomic al tranziției asupra regiunilor celor mai afectate. În plus, Italia poate utiliza Fondul social european Plus pentru a îmbunătăți oportunitățile de ocupare a forței de muncă și pentru a consolida coeziunea socială.

(29) Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2022 prin prisma evaluării efectuate de Comisie, iar avizul[25] său se reflectă îndeosebi în recomandarea 1 de mai jos.

(30) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru a pune în aplicare recomandarea privind politica economică a zonei euro. În cazul Italiei, acest lucru se reflectă în special în recomandările 1 și 2 de mai jos.

(31) În lumina bilanțului aprofundat realizat de Comisie și a acestei evaluări, Consiliul a examinat Programul național de reformă pentru 2022 și Programul de stabilitate pentru 2022. Recomandările sale, formulate în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, se reflectă în recomandările 1 și 2 de mai jos. Recomandările 1 și 2 contribuie, de asemenea, la punerea în aplicare a Recomandării pentru zona euro, în special a primei, a celei de a doua și a celei de a patra recomandări pentru zona euro. Politicile fiscal-bugetare menționate în recomandarea 1 ajută, printre altele, la corectarea dezechilibrelor legate de nivelul ridicat al datoriei publice. Politicile menționate în recomandarea 2 contribuie, printre altele, la abordarea dezechilibrelor legate de nivelul ridicat al datoriei publice și de persistența unei dinamici slabe a productivității, în contextul fragilităților care caracterizează piața muncii și sectorul bancar.

RECOMANDĂ ca, în 2022 și în 2023, Italia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. În 2023, să asigure o politică bugetară prudentă, în special prin limitarea creșterii cheltuielilor curente finanțate la nivel național sub nivelul creșterii potențiale a

[25] Emis în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului.

producției pe termen mediu, ținând seama de sprijinul temporar continuu și specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile la creșterile abrupte ale prețurilor la energie, precum și persoanelor care fug din Ucraina. Să fie pregătită să ajusteze cheltuielile curente la evoluția situației. Să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și digitală și pentru securitatea energetică, inclusiv prin utilizarea Mecanismului de redresare și reziliență, a RePowerEU și a altor fonduri ale UE. Pentru perioada de după 2023, să aplice o politică bugetară care să vizeze obținerea unor poziții bugetare prudente pe termen mediu și asigurarea unei reduceri credibile și treptate a datoriei, precum și a sustenabilității fiscale pe termen mediu prin consolidare treptată, investiții și reforme. Pentru a reduce suplimentar impozitele asupra forței de muncă și a îmbunătăți eficiența sistemului, să adopte și să pună în aplicare în mod corespunzător legea de abilitare a reformei fiscale, în special prin revizuirea ratelor marginale efective de impozitare, prin alinierea valorilor cadastrale la valorile actuale de pe piață, prin raționalizarea și reducerea cheltuielilor fiscale, inclusiv pentru TVA, și a subvențiilor cu impact negativ asupra mediului, asigurând în același timp echitatea, și prin reducerea complexității codului fiscal.

2. Să continue implementarea planului său de redresare și reziliență, în concordanță cu jaloanele și țintele prevăzute în Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 13 iulie 2021. Să finalizeze rapid negocierile cu Comisia cu privire la documentele de programare ale politicii de coeziune pentru perioada 2021-2027, în vederea începerii punerii în aplicare a acestor documente.

3. Să reducă dependența de combustibilii fosili și să își diversifice importurile de energie. Să remedieze blocajele pentru a mări capacitatea de transport intern al gazelor, să dezvolte interconectări ale rețelelor electrice, să accelereze implementarea unor capacități suplimentare de producere a energiei din surse regenerabile și să adopte măsuri pentru a îmbunătăți eficiența energetică și a promova mobilitatea durabilă.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu,
Președintele